

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De vicio vsure/ cuius radix auaricia. Sermo. CXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

nisi visus id eo cōis estimatio talium reꝝ in p̄cip̄is
 p̄ferat vltima p̄mis. Et talis estimatio sequē
 da est. i. illa que magis delectant/ estimant ca/
 riora. ¶ Secūda circūstantia obfuar cōmu
 nem cursū copie z inopie: seu paucitatis z abū
 dantie: qz cōc est vbi: Om̄e rap. cap. Un̄ nimia
 familiaritas z abūdātia parit p̄ceptū. q̄to em̄
 rari⁹ z difficulti⁹ rem adire possum⁹ siue h̄e: ran
 to sup̄ n̄iam facultatē alti⁹ z mirabili⁹ estima/
 mus. ardua em̄ nob̄ et isolita admiramur. Et
 iō vbi auz. vel c̄iticiū cōit m̄tū abūdar nō tāri
 p̄ceij estimat: sic vbi cōiter grādis est inopia
 ipoz. Et idē est vbi est maḡ copia vel iopia me
 dicoꝝ seu aduocatoꝝ/ aut pugilū/ aut fossioꝝ:
 qz vbi ē talis penuria/ p̄nt carū locare opa sua.
 ¶ Tercia circūstantia obfuar laborē ac p̄ctm̄ z
 industriā adductōis rerū vel obseq̄oz. Nam
 merces seu obseq̄a opōsa q̄ cū maiori p̄cto z la
 bore cōit adducit vel sūt: p̄ in p̄cio ceteris par
 ribz ponderat. vñ z in fr̄is q̄ cōit plus distat a
 mercibz vltra marinis/ si ip̄e merces cōit cario
 res: q̄ etiā maiore industriā exigūt/ ceteris paribz
 maioris p̄cij cōit estimant. Hinc est q̄ p̄ dat
 cōiter aduocato vel medico/ q̄ fossioꝝ aut scil/
 fori lapidū: q̄q̄ isti p̄ corp̄e laborēt. Silr ar/
 chitecto q̄ cū maiori peritia z industria operat
 plus dat q̄ fossioꝝ aut liq̄z sectori. qz architec/
 tus ex industria p̄cipit z demonstrat q̄ sine agē
 da zc. p̄per h̄ etiā bladū est maioris p̄cij q̄ her
 be siluestres: q̄ n̄ in medicinalibz sūt efficacio
 res. qz tales herbe nō cū tāto z tam durino la/
 bore z industria excolūt: nec cum tātis expēsis
 eoz sufficiētis cōiter obrinet. zc. ¶ Tercio p̄e
 cū reꝝ nō est taxadū fm̄ valore vtilitatē emē/
 tiū zc. rōne enūmerie. Nam sic ex p̄cedētibz p̄.
 postq̄ p̄ncipalit̄ atredēda ē taxatio z estimatio
 p̄cia cōitantiū civilibz cōiter facta: eodē modo
 ip̄a obfuar oēm ḡdū z ordinē officioꝝ z digni
 ratū eis annexā. vñ z maiora stipendia danē
 duct q̄ militi: z militi plus q̄ scurifero aut pe
 diti. Cui⁹ rō triplex est. P̄ua rōne singularitatē
 Nā sic ex p̄cedētibz p̄z: si ad altiora officia de/
 bice exequēda erigit peritia z industria maior:
 z amplior sollicitudo mētalis: ac et m̄to z diu
 turno studio atq̄ experientia z labore: m̄tūq̄ pi
 culis z expēsis acq̄rit p̄cia z industria talis. Et
 ē qz pauci s̄ z ad h̄ rari idonei: iō in maiori p̄
 cio estimat. Secūdo rōne dignitatē: ad hono
 rem q̄ppe z vtilitatē civilis cōitantiū facit: q̄ su
 p̄iores reuerenti⁹ et cumulati⁹ in q̄dā sensibili
 sup̄ioritate z dignitate fuerūt: q̄uis ip̄i sup̄io
 res z maxime si sūt in statu p̄fectōis: in seip̄is
 exēplar z opa hūilitatis z scitatis debeāt exhibe
 re: p̄ q̄ autē p̄p̄tatiōis. Tercio rōne necessitatis
 z eq̄tatē. Nā officia sup̄iora vt sepi⁹ egent pl̄i
 bus sup̄ioribz. Dux em̄ exercit⁹ ad corū exercitiū/
 z diuersoz pl̄ioꝝ p̄curū debite gubernandū/
 pl̄ibz eger q̄ q̄cūq̄ iseritoꝝ. Et p̄missis q̄ circū
 stantijs z his q̄ dicat s̄ ser. cū. B. p̄z: quō rō/
 nabile taxada s̄ p̄cia reꝝ: fm̄ q̄ tolerabili⁹ et

Rap. ca/
r̄ locare

salubri⁹ cōitari videt exp̄dire: oibz hincinde z
 ex oī p̄e p̄fat. Singl̄i aut̄ in suis singularibz
 p̄ctibz vel exactiōibz sumptū: seq̄ debent for/
 mā z regulā cōmuniū estimatiōnū et taxatio/
 nū: ne p̄ turpē/ irregularē/ inobediētē/ z inde
 cent̄ dissonet a suo toto. Et ne quibz p̄ libito iu
 dicer vtilitati cōi: ac p̄ p̄ns cōi iusticie z p̄tati
 Rogē q̄ deū vt nob̄ succurrat sua grāme mal
 p̄missis inuoluamur: sed poti⁹ ea derestādo p̄
 iusticia cū eo c̄naliter viuam⁹ Amē.

De vicio vsure/ cuius radix auar
n̄tia. Sermo. CXIII.

Radix oim maloz

Est cupi. i. Tim. vj. In p̄cedē. ser. b̄ez
 viter audist: quō p̄cium reꝝ venaliū
 nō dz taxari fm̄ valore vtilitatē: q̄ p̄uicit emē/
 ribz. Et h̄ p̄ter tres causas dictas. que etiā cir/
 cumstantie sūt necessarie in rerum estimatōe.
 Nunc p̄sequēt̄ latius erit videndū de vicio
 vsure: que ex auaricia tanq̄ ex radice procedit
 Pro gratia B̄e Maria. Radix oim maloz
 est cupiditas: vbi s̄. ¶ P̄io dōm est in q̄b
 rebz cōmitat vsura: eq̄ in p̄ctu mutui fit. Se
 cūdo ponēde sūt argumēta z excusatiōes vsu/
 rarioꝝ. xv. per ordinē: z talis solones. ¶ Cū
 ca p̄mū q̄rit. Et q̄ vsura p̄p̄te loq̄ndo nō cōmit
 titur nisi in p̄ctu mutui ap̄i aut palliari: eo q̄
 vsura est q̄cqd̄ accidit forri. vt p̄z sup̄ ser. c. p.
 corū. In q̄b t̄n rebz cōmitat vsura: Ad h̄ dōm
 est b̄uic: q̄ vsura p̄p̄te cōmitat in his rebz so
 lū: in q̄b mutui influenire p̄t. vñ in his que
 p̄sistūt in nūero/ p̄dere/ z mēsurā. Et hoc fm̄
 Alex. de ales. sub triplici distinctiōe p̄t. cogit
 Nā q̄dā mutuant sub certo nūero sic pecunia:
 q̄dā sub certo p̄dere sic auz/ argentiū/ ferrū/
 cuprū/ stānū/ plumbū: z silia. q̄dam sub certa
 mēsurā: sic frumentū/ vinū/ oleū: z silia. Et in
 his solū vsura p̄p̄te cōmitat. Rō h̄m̄ est. qz so
 le ille res circa q̄s p̄sistit mutui h̄nt a nā vt ar
 te sibi p̄stitutiū debitiū valore: que trāscendere
 minie p̄nt: nisi p̄ nām viciose agat. Rō etiā il
 la est: qz in his rebz. s. nūero zc. vsura reꝝ est ca
 rum p̄sup̄tio. Et sic p̄p̄t vsum nihil vltra forē
 accipi potest zc. sine vsura. Et s̄ finalr res mo
 biles nō imobiles. Cū q̄ vsura trāscendere fac
 rem mutuatā vltra suū valore: relinq̄t q̄ in ca
 libz rebz solū cōmitat. Res em̄ q̄ h̄nt determi
 natū valore a natura. sunt que ponderant: vt
 aurū/ argentiū/ cuprū: z silia. z q̄ mēsurant: vt
 vinū/ oleū zc. Res autē que habent determinatū
 valore ab arte/ sunt que numerant. Et in his p̄
 p̄te solū cōmitat vsura. ¶ Et siq̄s diceret: qd̄
 siq̄s pro pecunia mutuatā recipit vinū/ equū/
 p̄cium/ y estem agrum: z similia vltra fortem:
 an sit vsura? Respondet q̄ sic. Est tamē distin
 guendū inter vsuram que ab vsurario erigit:
 et rem illam in qua vsura cōmitat. Nam vsu
 ra que ab vsurario erigitur: p̄p̄te loquēdo est

vsura in
tribz cō/
mutat

D
Scuca
rv. q̄b
d̄fēdunt
vsurarij

illud lucz qd erigit vltra forte seu vltra mutu
um dacti. Res vo illa in q dica vsura comitit
est ipm mutuū de q gignit ipm lucz. An si qd
mutuat alteri pecunia; z vltra forte recipit agz
qvis ager nō numeret; pōdere aut mensuret
en ad huc ē vsura; qz res illa cū q vel p quā cō
mittit vsura nūerat; sez peccata mutuat. Quā
uis q qlibet pars feneratori accedere possit tā
q vsurariū lucz dicit. cū lucrū nō gignit nisi
de solis illis tribu generibz rez. ppreca recte dī
q vsura in illis solis tribz rebz habeat pperari
¶ Potest en b breui declarari z dicit q si pō
derat premiu qd dat illd pōt ee aliud a pdictis
Si vo pōderat illud qd mutuo dat; cui ppre z
vere vsura accedit; illud sp pōstie in pdictis tribz
bus. ¶ Sed ad huc dicit qz qre solū i illis tribz
bus q pōstie i nūero; pōdere z mēsurā. cōmie
tis vsuraz nō in alijs. Ad b dīcēdū ē; q in mu
tuo debitorē mutuatā sub eadē idēntitate re
stiuere nō tenet; s; sub certitudine eiusdē valo
ris siue eq̄lis; si seruari debet iusticia vera inf
mutuante z illū cui mutuū dat. Lertitudo autē
eq̄lis valoris ex nā rei nō repit; nisi i rebz il
qz valor pēlat ex nūero; pōdere vlt mēsurā; qz
ppter ratio mutuū pōstie debz solū i illis rebz
q ad habēdā certitudinē sui valor; pōt nūerari
pōderari; vel mēsurari. Et b repit i pdictis gene
ribz rez. iō solū i illis cadit vsura. Aliē s; Alex
lom. Rō qre i his tribz gētibz solū repit vsura
est; qz vsura ē qdā supabūdāria illiēra pueni
ens ex vsu alicui; rei; supabūdāria aut tal est
qdā exerescētia respēctu alicui; iusti lucri. Sic
i iustū lucz z equū cui; rōnē tollit tal supabū
dāria detminat z certificat. ita detminat sup
abūdāria ista. s; eq̄tas z iusticia q ventūē i rebz
i hōim vsu. in his tribz certificari pōt. vīz nūe
ro; pōdere z mēsurā. Nā res vlt sūt acru distin
cret; i talibz cōgscit eq̄litas z ieq̄litas i ipō nu
mero. Numer; enī ē rō pma discretiois. iō i dis
cret; eq̄litas z ineq̄litas cōgsci pōt p nūeros. vlt
res sūt idēntitē; z in talibz eq̄litas z ineq̄litas
cōgsci nō pōt nisi in duobz. Prio p mēsurā ali
quam detminat in re q habet quātitatē ali
q; tā faciliē diuisibīlē; sic vinū; oleū; z similia.
¶ Secōdo p certū z detminatū pōdus; sic i his
q nō faciliē diuisibilia sūt; z qz eq̄litas pōstie i
pōdere; q̄lia s; argētū; rauz; es; z ferrū; z pōstia
Sic q i his tribz equū z iustū detminat. ita et
ista tria s; mareria supabūdārie quā vocam;
vsurā; qz exremoz; z medij vna dz ē materia.
¶ Nūc circa scōz ponent defēnsiōes; excusati
ōnes; siue obiectiōes vsurarioz; quibz nūnt
excusare vsurā; z solutiōes eozundē. nā illis ob
iectiōibz conant palliare maliciā suā; s; seipos
deceptiōes mouunt i peccis suis. Et s; r. v. per
ordinē; qdicit pnc scura; s; talia cōburūf igne di
uini s; b; illd p. Scura cōburz igni. ¶ Pri
mū scurū siue argumētū assumūē dicētes. Cō
stat q mutuario atq; res q mutuo dat; aliqua
cōmoditatē z vtilitatē p̄stae illi cui p̄stat z mu

tuat; q̄ fm eq̄tate nālē pōt b mōs cōmoditas et
vtilitas p̄cio exprimari z merito recōpēfari. Ad
b scurū cōburedū dīcēdū ē. qz res mutuatā nō
p̄fert. ei cui facta ē aliqua cōmoditatē differe
a rei p̄sūptōe vlt alienatiōe. z iō nō ē vēdibīl; alto
p̄cio vltra p̄ciū; mutuate rei. p̄p̄ea cōmoditas
ei; ē ex sola rōe opatiōis ei; cui mutuū dat; aut
ex ei; idultria vlt suoz. Et iō nō dz illā emere q̄si
nō suā; cū māifesta iusticia sit rē p̄p̄ia p̄cio cō
pare. ¶ Scōz scurū siue argumētū tē ē; licet
vnicuiq; i rebz se fuare idēntē. Et b marie si
ab illo cui dar mutuū p̄cio iducat; qd qdē face
re nō pōt nisi accipiēdo aliqd vltra. z b p̄ctoz
alias est; icertū. Silt arguit sic. dās volūtarie
dat; qz null; ad b eū cogit; s; volūtate sua acci
pit pecuniā z reddit vltra forte. Et sic p̄t trāffer
re dūm; suū i alēz; q̄ trāffer. Et p̄ p̄ns al; sez
vsurari; alicui nō habet. Dicit enī iustū qdē
z equū; ei; dānu; creditoz; siue p̄stoz; sibi re
cōpēfē a sui mutuū receptorē; sed p̄stoz; vltra
substātia pecūie mutuate sibi subtrahit pecū
nie p̄stie aliqū vsuz; q̄ est; vlt saltē esse posse
lucrosus. q̄ vltra forte pecunie mutuate dz ali
q̄ alio discrete recōpēfari. ¶ Ad p̄mū dīcēdū ē
fm Scotū i. iij. di. xv. q. ij. qz si nō vult dānūf
cari; pecuniā sibi necessariā refuec sibi; qz null;
eū necessitat ad faciēdū talē misericōdiaz; p̄cio suo
s; si misericōdiaz; facere vult necessitat ex diuina le
ge q̄ ea nō faciat victā. ¶ Ad scōm idēnt aut
qz rō dūm; trāfferat; enī recipiēs restiuere oby
ligat; sic i mutuū dactiōe trāfferat; dūm; z rō de
bitoz; tenet tantūdz restiuere creditoz. Nec
Scō. ¶ Ad certū dīcēdū; qz p̄stoz; erat pri;
ex pecunia p̄stia mercator; aut aliqd lucz ex z sis cay
ea soluēdo vlt emēdo acq̄scur; aut dānu aliqd
imīnēf licite saluatur; z nō bac sola p̄ctate fra
cerne necessitat; et istātia p̄ciū iduce; trādidit
suā pecuniā sub eū dīctiōe qz mutuū recipiēs
reneat sibi ad itere esse p̄fari lucri z dāni; tūc lic
te erigit z recipit aliqd vltra mutuatā pecūiaz
nō tamē aliqd p̄ualēs p̄fare pecūie; inq̄ntū taz
q̄si habebat i se vlt valozē p̄fari itere esse; s; q̄n p̄
tact; p̄ditiōibz exclusiō aliqd mutuat; tūc nō p̄
dicit; qz p̄stoz; rōne mutuū se dānificet i aliq; p̄
ualēti simplici z absoluto p̄cio pecūie mutuat;
te. p̄p̄ea ex b apli; exigere minie p̄. b. f. Bern
nardi. S; i b videt mibi nimis lax; cū dz; qz si
p̄stoz; erat p̄; ex pecunia p̄stia mercator; vlt lu
crū acq̄scur; qz dubiū ē an luere mercādo z c.
nisi loq; vlt de lucro certo z icurabili. Ex p̄dī
ctis q̄ p̄; qd nō emere velles mercor; qdā amf
o rō; istant te rogaret qz sibi mures denari;
os cū quibz empentus eras illas; z tu ex p̄ccē
bus eius cessas ab illa mercatione; ex sola p̄ctē
tate ei predictam pecuniam mutuando; licite
quidē poteris dicere ei; volo qz mibi reddas
tantū quantū habitur; esse; in tali loco de mer
cibz illis; si illuc deferre eas dūm; recipias p̄
culū in te qd cōcurrat qz recepto i te piculo fm
Hosti. z Ray. tāq̄ itere esse hūn recipes; idē lucz.

Nota hñ
z sis cay
ius

B
vsura in
tribz cō
mutat

D
Scura
rv. qd se
dēdunt
vsurarij.

De Usura.

Idē qz dōm esset fm hosti. z hūil. Si vole
bas emere strā vel vinā vel domū: valentē sin
gulis annis flo. r. Et ad instāntiā amici tui ces
lasti a tali emptōe: z muruasti illi di. et. Uolo
qz soluas mibi tātū qzū expidire reddet et illa
strā vel domū: deductis sūptibz z labore z et pe
rieti si qd eēt. licz qz hō rōne incēsse/ alit non.
De talibz aut nō est cautū pdicare p̄lo: qz ostē
so digito facit inde vlnā: z ex affectu ad rpa/
lia faciūt sibi maiores excusatiōes in pctis. De
hō r̄n plen⁹ dicā in seqn. ser. **Tertiu** securū ē
b: Equū z licitū eē videt fuitū p̄ fuitio/ ḡraz
p̄ ḡra reddi. Et p̄ hōs equū er licitū ē sub certo
pacto firmari. q̄ postē sub pacto firmari: q̄ ille
tenet p̄stitori ad p̄sēm muruatiōem/ seu fut
tū vel bñficiū equalens muruo dato. vt habet
in ca. cū in officijs. de testa. Er. ff. de peti. sed et
ff. lege. §. solum. Ad hō dōm est sic p̄z in e. Si
fenerauer. r̄ij. q. iij. in glo. ff. q. p̄ ḡra muru
ip̄ensa minie p̄r. iuste exigi amplior ḡra. Nam
si ex d̄bito iusticie ḡra exigit iā nō ē ḡra: sed po
tē ḡre veditio/ vel ḡre cōmutatio dici p̄r z d̄.
licz q̄ p̄stitor possit cum postea eguerit p̄sēm
murui ḡraz exigere/ p̄ modū ḡre z ḡreudinis:
nō p̄ modū venalis iusticie: r̄n non seq̄t ex b: q̄
de re muruata aliq̄d p̄ciū sup̄abūdans exigere
possit. qz q̄ ad s̄lēm muruatiōis p̄stitori sub pa
cto astringi derogat ḡre/ q̄ competit muruo ex
sua specie. Jō dicit qdā tales p̄rū illicitū esse.
Nā fm Alexā. de ales. qn̄qz muruās p̄r spare
id ad qd accipiēs obligat: qz in p̄sili casu. f. ney
cessitatē tenet accipiēs muruū illi q̄ ei dedit/ da
re s̄l̄: r̄erāsi nō dedit et pus. ideo p̄r muruās
b spare a recipiētis nō tñ ex vi murui: s̄z ex cha
ritate recipiētis muruū. murua em bñficia ac
cendūt charitatē. Er qz etiā ex p̄cepto dei debet
indigēti muruū dare. bñ em cōcedi p̄r q̄ mu
ruās valet muruū spare ab eo q̄ recepit in p̄sili
mili casu: qz ad hā obligat: tñ si hac intētiōe
muruū sibi tradat/ nō est sibi meritoziū: qz nō
ponit deū finē murui. Prop̄tea ait dñs Lu. vj
Muruū da. ni. inde spe. scz ab homie: sed spa
re retributōes a deo. Nec Alexan. de ales. Hoc
idē vult s. Tho. ij. q. lxxvij. ar. ij. vbi ait: qz p̄
pecunia muruata nihil expectādū est vel exigē
dū/ nisi benivolētie affect⁹: qd sub extimatiōe
pecunie minie cadit. Er illo est sp̄ōranea mu
ruatio. p̄cedere p̄r: repuḡt em ei obligatio ad
faciēdū in postē: qz ē obligatio r̄lis pecunia
posset extimari. Er iō licitū est: qz muruati s̄l̄
sibi remuēt: sed nō licz p̄ pactū obligare de
bitōrē ad muruū in postē faciēdū. L̄cordat
et hō hosti. Scdm̄ pdicta ēr dici p̄r: qz non
solū nōlz recōpensatiōes murui sub certo pacto
firmari. vey etiā nec spez p̄ncipalr de b hie: qz
etiā eēt p̄ra r̄erū euāgelicū. Luc. vj. Muruū
da. ni. inde. i. ex muruo spantes: p̄r aut spare
benivolētiā ex charitate zc. Un̄ p̄ncipalis si in
tētiō esset ex charitate muruare. z tñ sc̄dario hō
aliq̄d ibi sparet minere meritū: sed non esset

finis mu
tui d̄z cē
deus.

pctm̄ saleē morē. Scdm̄ ar̄ sc̄rū Tho. fr̄ hō
ex muruo spare rē cui⁹ vsus sine pctio inf̄ amiz.
cos p̄cedi soler: sic muruatio libz: s̄z nō dom⁹.
Ex his p̄z: qz spare possum⁹ iurte remissit
onē: vbi gra: Inuēti iniurias p̄ro: ex q̄ me q̄
seq̄t vindicta q̄rēs. subeo ex b ad mei tucelā ex
p̄sas m̄tas: muruū ei do vt mibi parcat: licet
mibi vtiqz fm̄ qdā qz licz vnicū: qz suā v̄erari
onē redimere. ex d̄ simo. dilect⁹. Er. c. ad aur̄
e. ri. Si qd ar̄ obste: qz edicto cām dedit. p̄r ve
rationē nō redimo. ar. ex d̄ era. z q̄l. oz. c. j. Die
dū: qz si ego peccauit iniuriā do ēr peccat ille vti
dicta d̄siderādo z q̄redo. p̄rca hic nullū lucz
pacifcēdo p̄sc̄r̄ siue sp̄o: s̄z tñ dānū meū cui
to. L̄redo tñ: qz b̄ caut⁹ fieret si post pecunias
offensōis cōmiser̄ q̄rēs ab offēso bñlē remis
sionē p̄ muruū. cal. par. seu r̄missio q̄rēs: si alit
fieri n̄ possz: vt parebit i seq̄ntibz ser. **Quar**
tū securū siue obiectio q̄ v̄unt vsurarij: est i b:
qz dicit receptio bñficiū n̄ minuit receptori p̄
restatē dandi: nec p̄stitor licētā recipiēti. nō
pot⁹ augere videt: s̄z an̄ muruū darū licēbat
muruū spare z recipe aliq̄d ab altero: q̄ m̄to
ampl⁹ licz post muruū darū. Ad hō dicit dū: qz
aliud est recipe ampl⁹ p̄ modū mere ḡre: abf
qz aliq̄ fraude z p̄uitare vsure. z aliud est recipe
illud. q̄ modū debiti z cū p̄uitate vsure. quā
tū ad p̄mū nō fit hō impōrētiō ex muruo p̄
furo. imo potētiōr q̄ esset p̄r: qd v̄is insinua
re volēs Luc. vj. die. Muruū dare nihil inde
sp̄rātes: nec simpliciter dicit nihil sp̄rātes: s̄z ni
hil inde. i. ex ip̄o p̄ra: vt scz nulla vsuraria
sp̄s/ nullūqz vsurariū pactū. vey vt incēp̄ra
r̄uē: seu exp̄sse vt tacite ibi iteruēat q̄quo mō.
Quā hō possit recipe tali libero mō etiā post
s̄niam p̄diceā c̄bi. b: ar. ad b. r̄ij. q. iij. vsura.
rvij. di. de Eulogijs. lxxvij. q. ij. i. singul. lxx. di.
si officia. Er. lxx. dist. qd. p̄derit. **Qu** tū ar̄ ad
sedz fit ip̄rētiōr. qz p̄r tal receptio triplici sp̄e
cū effia viciosa. P̄rō respectu muruatiōis. Se
cūdo respectu recipiētis. Tertio respectu circū
stāctis. P̄rō respectu muruatiōis. Nā q̄ recipiēt
ampl⁹ aut se sp̄rāt recepturos: d̄ facili i suis
lucz sc̄dū i incētiōne vsurarij lucz. ac p̄ p̄s
i crimē vsure. Ad tale q̄ piculū penit⁹ p̄cauent⁹
dū pl⁹ tenet vitare r̄ceptores munusclor post
muruū: qz si nūqz talibz aliq̄d p̄stulit. Er licet
b̄ vey sit z secuz. tñ si pura incētiōe aliq̄d susce
perit muruās ab illo q̄ illd̄ mere gr̄ offer: m̄
nie peccat. Nā sic scribit. j. q. ij. i. c. Sic. Nulla
oblario suscipiēt culpe maculā igerit: q̄ nō ex
ambit⁹ p̄ticiōe p̄cessit. **Sc̄dō** i sp̄ctu sulci
piens scz muruū illd̄. Nā p̄sumit: qz nō mere
grat⁹ ampl⁹ r̄cipiat: s̄z vt muruū darū epe lō
giori sibi remuēt: vt vey i futuro p̄sile mu
ruū si eguerit sibi fiat ab illo. Vey qz vey et mu
ruat⁹ offēsi. i. ne p̄p̄er eū igrū si sibi v̄tra red
ditōes murui nihil ip̄edar. tñ s̄z ḡuil. L̄reditōr
tñ mō aliq̄d i cipiēt b̄da fid: n̄ r̄ct d̄ b̄da fid cō
sūp̄r. n̄ s̄c̄s d̄ extācto p̄dū. p̄babit credit. qz qz

receptio
vsure illi
circūtripli
cūqz

Nō s̄o
caur̄ in
f̄mone

2

M

Fenerari
p̄ muru
are s̄m̄.

sola dilectio dederit ei. Insuper fin qdā qñ de bitor nō gēris dat: licz creditor gēris mutuū crī/ buat: nō debitor bz aliqd de bonis creditoris: ec p'recedit sibi p'sulit de vsura quā illi dedit: i foro p'niali cōpelli debet ad restitutiōem. Nota q' nlls pōr sibi p'i satisfaccere in tali casu. Cau sa: q' tūc vsurari nō obligat restituere vsurā si b' sciret zc. Tercio respectu circūstantis: q' bz spēm mali exēplī: z incurrat bō piculū p' p'ze fame. Itaq' p'stitor ampli' recipies de faci/ le credit vsurari esse. Et sic ampli' recipiedo a/ lios edificat in gebennam: et seipm infamat. R. Quinctū scutiū assumit dices. Qua rōne licz locare equū vel domū: sic q' vltra rem loca tam recipiā aliqd p'ciū p' ipā locatiōe: eadē rōe vt videt licz locare bladuz/viniū/ vel pecuniā: vt aliqd p'miū p' ipā recipere valeat. Ad h' autē dicit pōr: q' in re locata siue p'ducta differt ei' vsus. z fruct' a rei alienatiōe siue p'sumpciōe. sic p'z in vectura eq' seu eq'atiōe eq' aut habitatiōe do mus p'ducte: p'terea vtilitas talis vsus nō pue nit ex solo actu z industria ipius vedētis: sed etiā z p'ncipali' ex v'uali efficacitā rei vtilis. vñ si mutuū rebz vera rō locatiōis det' z consilīs vsus rei locare: tūc vtiq' vltra ipā licite am/ pli' exigi pōt. Vñ si q's pecuniā in sacc' sigilla/ tā alicui locet: v'ca v'st'atibz ipm credat dices: z ampli' honoret' z rimet: vt sola puritatiōe ali qd piculū vel detrimētū euitet: tūc vltra ipā aliqd recipit p'ciū locatiōis siue: q' talis locatio mutuariō nō fuit: nec ei' vsus est cōsūptio/ aut alienatio ei'. p'cordat in b' s. Tho. z Hosti. Et h' ff. cōmod. l. iij. §. fi. z. l. se. Et. xliij. q. iij. Si fenerauer. in gl. Sextū scutiū obijciūt dicē tes. Dare p' grā mutuū sibi scā modica munu/ scula v' ex p'ntia: q' in nllō ledit ipz dare/ e op' z signū g'itudinis: acq' puocat mutuāre z alios ad grām mutuū libent' faciendā z exercendā. q' videt q' saltē talia recipere licz p' mutuū da/ rī. Ad h' ex p'cedētibz sac' r'isum videt. q' aures dicit q' dare b'mōi munū scula puocat credito rem ad vltiorē grām itez mutuandū: pot' eē dicit q' puocat eū ad talē g'fz corūpendā: in distortā incētōz vsure. Nō eū negandū est qñ sic g'ris z pure possint dari z recipi absq' vi cio vsure. Septima defensio vsure est cū di cit: q' malū culpe p'mittit a deo tanq' bonū: s'z fenerari. Iad vsuraz p'stare in dei p'missionibz positū est. vñ Deut. xxv. d. Bñ dicit d's cū ei' opibz manuū tuaz: z feneraber' gentibus m'is: z ipē fena' nllō accipies. Ad h' dōm: q' in hac p'missioe sumit fenerari g'nāl' p' mutua re. Et h' pot' vt sonet etiā habitū seu p'atē mu ruandi: q' p' sonat etiā actū. Est em' hui' vbi sensus: q' incētū abū dabis/ q' in oibz p'ois mutuū dare: z nō egeb' q' tibi mutuū tribuar. Vñ fm Alex. de ales. in dicto vbo Deut. ponit p'as p' autē. Est em' sensus: tantā hēbis abū dā tiā: q' p'ois m'is gentibz/ si voluer' fenerari. Nō est q' bec incētio dñi p'mittere feneratiōem:

sed abundantia em' ad quā posset vel saltē fene ratio cōseq' zc. De his p'la parebūt in ser. seqn. Octauū scutiū siue defensio vsure est: cū dicitur. Nāle iniustū nulli vtiq' bz fieri. s'z Deut. xxij. p'cedit fenerari alieno. Dicit em' ibi. Non fene. fra. tuo ad vsu. pecuniā: nec fruges: nec aliquā aliā rē/ sed alieno. q' hoc nō est nāle/ in iustū/ sed ius nāle. Ad h' etiā fac' vbi Amb. qd' b' xliij. q. iij. c. ab illo. vbi dicit. Ab illo exige vsurā cui nocere merito desideras: cui tūc in/ ferunt arma/ huic legitie auferūt vsure. Et tā dem infert. Vbi ius belli/ ibi ius vsure. L' ostat autē q' iure belli nō bz facerz ius nāle. q' zc. Ad h' dōm fm Alex. de ales. z alios t' d' col. licz aliq' alit' dicat: q' nō fenerari fratri est ibi positū p' ceptorie tanq' iustū nāle. qd' nō subdit: sed alie no/ est p'missio comp'ata. z est ibi positū p'missio rie: ea. s' rōne q' p'mittit' m'inoza mala ne fiat pe iora. iuxta qd' Deut. xxij. p'missa fuit in lege repudiatio vxoris: s'z dato libello repudiū fiat diuortiu. z h' ad vitandū vxoricidiū. Insuper cū essent iudei auari: ne. l. eēt fures/ aut in suos frēs vsurarij: p'missum est eis vsuras posse exi gere ab alienis. Vel tam ad h' q' ad vbum Amb. dicit pōr: q' aliqd est sub specie ex'ioz vsu re: nō aliena/ s'z p'ria exigere z q' redimere: ac q' debitā iusticiā auēre debita exercere. Et ali' ud est realit' pactū vsure facere. Lex em' ponit p'miū iud' eis iuste cōcedere de illis solis gentibz q'z fra fuerat iudeis a deo data. aut de q'buscū q' alijs q's iuste z fm deū poterāt expugre z de paupare z ex'iminare. h' etiā poterāt vsuris sic z alijs iustis penis opp'mere. Et p'st' hodie fie ri posset fm aliq's. Vñ si q's tua vsurper: z non potes illa rebz nisi sub forma vsur'z tibi fm iura canonica (sic ex dicto Ambrosij p'z) sub tali forma recupare tua: nisi ex tali specie scan/ dalū actiū aliq'bz m'istres. nā m'lea de se licita sūt. p' tale scādalu euitada. Et h' rabi pōt ex ipā s'ra Deut. Nā cū dicit. Nō fenera. fra. tuo: s'z alieno. p' alienū nō fecit quēcūq' boiez alienū: sed eos em' alienos q' frā iud' cis (sic p'dictū est) a deo datā detinebāt iniuste. a talibz ei sic iuste poterāt iudei ea q' possidebāt etiā armis aufer re bellū iustū h'ntes i eos. sic etiā iuste potant vsuras accipere: vt sic sua recuparēt ab illis qui eas iniuste possidebāt. Sic et hodie fieri possz in silibz casibz/ nisi cā sup' dicta obstaret. Alex. de ales ait. Si placz exponat sic dictū Am brosi. Ab illo exige vsuras z quaslibet ex'actio nes. hoc em' licet facere p'ra paganos. fra em' quā ipi possident n'ra debet esse. vnde iuste pos sum' eam exigere ab eis/ q'bz iuste nocere desu deram'. Insuper idē Alex. ait. q' ali' istd ad l'ras intelligit esse dictū. q' ex quo iustū bellū mo/ uetur ex edicto p'ncipis: ab hostibz licite vsura exigit: dum tamē nō fiat cupiditatis vicio: sed charitatis zelo: vt s'z sic macerent vsuris/ qui non possunt domari armis. Nā cum eos pos sumus occidere: etiam om'ia eoz bona nostra

7

Nota

licita m' ca p' scā dalū cui' randa.

no sio caue' in f'mone

2

III

fenerari p' mutuū are sūit.

receptio vsure illi cito tripliciter

receptio vsure illi cito tripliciter

facere ture belli valēs. Et hec v̄ fuisse incēto
Amb. sic esset bellū ch̄ianorū h̄ hereticos / aut
ifidēles alios zc. Un̄ post p̄dictū v̄bū Ambro
sij stari seq̄t. Quē bello vincere nō potes / ab h̄
vsurā ep̄ige. tñ pp̄rie loquēdo in h̄ sensu nomē
vsure erabit a pp̄ria fectōe. qz nō est vsurpa
tio aliene rei. Hec Alex. de ales. Ar̄n̄ cōi p̄lo
nō expedit sic p̄dicare: sed in foro p̄scie fm̄ illa
p̄sulere / ad vitādū scādalu p̄uilloz. ¶ Nona
defensio vsure siue nonū securū sup̄addū dicē
tes. Nō em̄ h̄ charitatē est vsura: cū. f. h̄gar in
vriusqz pris v̄ilitatē. Ad h̄ dōm q̄ licet q̄nqz
nō sit h̄ charitatē tanqz aliqd̄ iurite: est tñ h̄ eā
tanqz aliqd̄ inbonestū / viciosuz / z malo adm̄
rū. Nā sic p̄z ex dicitis: z meli⁹ in seq̄n. sermo.
vsurari⁹ h̄ctus est oīno h̄ legē nāe. ex q̄ tūc ma
nifeste z necario p̄cludit q̄ sit p̄ra charitatē.

Nota

P Decimū securū. dicitur em̄ licz accipe lucrū d̄
re muruata: qz v̄nuqzqz p̄t accipe lucz de re
sua. res autē muruata est ip̄ius muruatis. nam
q̄uis eā trāsferat q̄ ad subaz: rēiet tñ sibi pos
sēssionē q̄ ad valorē. Ad h̄ dōz ē q̄ v̄nuqzqz p̄t
accipe lucz licite de re sua: dūmodo res illa sit
ap̄ta nata lucrificacere ex sui nā. res autē murua
ta nō est ex sui nā ap̄ta nata lucrificacere: imo q̄
lucrificacere est oīno h̄ nām suā. sic laci⁹ parebit

D Undecimū securū assumunt (in seq̄ntibz.
dicētes. t om̄ q̄dem est qd̄ artificiale: nec ex sui
nā est ap̄ta nata facere domū. z tñ exp̄ientia re
ste appet q̄ p̄ licitū h̄ctū vna dom⁹ possit facez
re p̄les dom⁹. Nā possit aliqz p̄ p̄ssione vni⁹
dom⁹ vsqz ad certū r̄pus recipere aliā domū. Et
icēz ad r̄pus aliā: z sic de m̄ctis. Et sic vna do
mus faceret p̄les domos. q̄ eodē mō ex pecūia
fieri possit: z p̄ n̄is h̄ctus vsurari⁹ nō videt illi
licite. Et tñ p̄ h̄uatōe dom⁹ opz ip̄m dñm do
mus sep̄ imp̄dēdere laborē z facere exp̄ensas.
Nō sic autē de pecūia in q̄ vsus pecūia non p̄t
distingui a pecūia. Ad h̄ dōm est: q̄ causa q̄re
vna pecūia nō parit pecūia / nō est q̄ sit aliqd̄
artificiale: s; h; sibi p̄stitutiū z dēminatū valo
rem ab ip̄a arte. sic laci⁹ in seq̄n. fmo. parebit.
Jō m̄ime crescere p̄t i suo valore talit̄ q̄ recit
piat̄ ex ea vltra fortē: nisi ex cupiditate muruā
tis. nō sic ac̄ dicit p̄t de domo. qz h; sit qd̄ artifi
ciale: tñ nō h; sibi p̄stitutiū z dēminatū valorē
ab ip̄a arte: q̄ p̄p̄t ex crescere p̄t in suo valo
re: ita q̄ sine aliq̄ vicio p̄ ea possit recipi aliqd̄

R Duodecimū securū ē q̄ se dēfēdit di (lucy.
centes. Si h̄ctus mal⁹ est ex respectu p̄stitoris:
erit etiā mal⁹ respectu murui receptoris. Et ma
xime pp̄ duo. P̄io: qz tota vis h̄ctus ex v̄rius
qz p̄cordi p̄sensu p̄cedit: z p̄ n̄is ex malicia ei⁹
Sec̄do: qz velle q̄ alē mortali⁹ peccet v̄ ip̄e in
digentiā suā corpale sup̄plere possit: ac r̄palem
v̄ilitatē cū illi culpa repozet / est p̄raui⁹ z im
piū. z maxie si ad h̄ illū suis p̄ctis instatē iduc
¶ Ad h̄ dicitū est: qz eandē actio respectu agē
tis p̄t eē mala: z respectu patētis bona: z p̄su
lentis p̄t eē meritoria z bona: q̄n̄ v̄ic; ille nō

Nota

p̄sulit eā nisi in h̄ctū bonū z pp̄ bonū. Sic re
cipe muruū ad vsurā p̄t esse licitū: s; sic p̄tas
re sit malū. qz recipiēt p̄t p̄ se et absolute dis
plicere illa vsura: z p̄t p̄sentire in solā ei⁹ red
ditiōne / absqz h; qz p̄sentia in acceptiōne vsu
re: in h̄ctū. f. viciosa est. Et tñ licz h̄ctus muruū
vsurari⁹ sit ex v̄riusqz p̄sensu: nō est tñ a p̄sen
su ist⁹ recipiētis muruū in h̄ctū est viciosus: ni
si p̄ accidēs: nec dat vsurario occasiōne vsuras
accipiēdi / sed muruū dicitur: nec placz ei vsuraz ac
ceptio / sed muruatio: q̄ est bōa. qz est subuēctio
sue necitatis. Un̄ fm̄ Aug. aliū est bñ v̄i ma
lo: aliud male v̄i bono. Nā bene v̄i malo: nō
est malū / sed bonū. Et iō bñ v̄i malo vsurario
bonū est. Ille autē v̄it bñ: q̄ p̄ necitate sua mu
tuū q̄rens: z absqz vsura h̄ctū nō valēs dat illā:
nō tamē ei⁹ vicio delectat⁹: sed sola necitate cō
pullus z inducē. Et tamē nōndū q̄ muruū
recipiēs ad vsurā in duobz casibz peccat morta
liter. P̄io: si absqz rōnabili necitate h; agat: eo
qz tūc malo alteri⁹ male v̄it. Sec̄do: q̄n̄ aliq̄
nolentē simplr muruū dare: nec etiā sub vsura
tanqz dēū timentē / p̄ sua necitate ad p̄standū
sub vsura inducit: qz tūc nō bñ v̄it malo illi
in eo p̄existēte: sed pot⁹ eū incitat z inducit ad
malū qd̄ nōndū bebat. pus em̄ debet mori
q̄ aliq̄ inducere ad p̄ctm̄ mortale. Et iō aliū
est in sua necessitate vsurā accipe ab eo q̄ ad h̄
volūtatē est / v̄l ad vsurā muruatur⁹. Et aliū ē
illā recipe ab eo q̄ ad illā inducēd⁹ est. sic aliū ē
recipe iuramentū per idola factū ab idolatra / a
licet nolēte iurare: neqz aliē iuramentū firmit
reputare: Et aliū est inducere eū nō solū vt iu
ret / sed etiā p̄ idola iuret: h; v̄ic; crimiosū est.
P̄imū em̄ fm̄ Augu. ad plebiculā licitū est.
¶ Tredcemū securū (sc̄d; h; malū pessimū ē.
obiectū dicētes. Qui muruū recipit ab vsurari
rio p̄t / scit / z vult rem suā vsurario dare. dicit
ei. Ego do tibi hāc pecūia p̄ter fortē. q̄ ista su
pabūdantia pecunie est pp̄rie vsurari⁹ et iuste:
qz ex dono illi⁹ est q̄ h; ius dādi. q̄ vsurari⁹ non
peccat. Ad h̄ dōm fm̄ Alex. de ales: q̄ ille q̄ ac
cipit muruū nō h; ius dandi vsurario. qz dñs
oīm̄ h̄dicat di. Luc. vj. Nu. dare m. in. sp. zc.
Sic si aliqz h̄ctē feudū ab aliq̄ dño r̄pali: non
possit trāsferre dñū illi⁹ feudi dño h̄dicēte. Et
q̄ dñs oīm̄ h̄dicat / null⁹ p̄t dare vsurario sup
¶ Quartū decimū (abūdantiā p̄ter fortē.
securū obiectū dicētes. Esto q̄ sic fiat h̄ctus.
Muruo tibi pecūia istam vt des tibi tantū
p̄ter fortē. tūc fm̄ banc formā supabūdantiā
quā accipit vsurari⁹ data est sibi. q̄ est sua. Ad
h̄ dōr Alex. de ales. q̄ q̄buscūqz v̄bis h̄ctus mu
ret / nihil in h̄ctū muruū. nam sp̄ est p̄uerfa in
rentio feneratis: q̄ cupit rem alienā / manentē
alienā / facere suā. Un̄ siqz timore q̄ possit cas
Accipio re in vxorē / iudicare m̄m̄oniū nul
lum esse. Silt̄ em̄ iste necitate coact⁹ dicat: ego
do tibi tantū p̄ter fortē: z anio dissentiret / iuz

Nota

S

Z

U

muuo
mucuo
diff. ruc

comodo
accimo
do,

incētio se
nerat⁹ p̄
uersat

dicabit donatio nulla esse. q̄ vsurario nihil est datur. z p̄p̄ns recinet alieno iurico dño. Qui decimū scētū assumit dicētes. Maior p̄m̄ est hoicidii q̄ ad vsurā mutū dare: s; in aliq̄ casu occidere nō solū licet / sed z meritorius est. sic p̄z i iusto iudice q̄ maleficiū iuste dānar ad mortē. q̄ z s̄ist dare ad vsurā in aliq̄ casu licitū erit Ad b̄ r̄nder Alex. de Ales. q̄ quis occidere sic p̄m̄ in se: nō tū est p̄m̄ s̄m̄ se: q̄ q̄n̄q; h̄. da/ re aut ad vsurā est p̄m̄ in se z s̄m̄ se: q̄ nunq̄ aliq̄ casu licet. vt p̄z ex dicef. q̄ nō est s̄ile. Sic q̄ b̄ētis. xv. obiectōes siue excusatiōes vsurario/ rū q̄bo conant se defendere: z carū solones. Et q̄ vsura p̄p̄e soluz cōm̄iterit in his reb; in q̄bo mutū inuenire p̄t. Rogemus q̄ deū vt nos custodiat zc.

De obligatiōe ad mutū. Ser. CXV.

Redix oim maloz

est cupiditas. j. ad Tim. vj. Thema aliud. Mutū dare nihil inde span/ res. Au. vj. In p̄cedē. ser. audist; defensionēs vsurarioz z eaz solones. Nūc breuit̄ p̄ inel/ lectu dicitoz z dicēdoz cogitauit dicere sp̄alt de v̄bis saluatoris Luc. vj. Mutū dare / nihil inde spanes. q̄d sic mutū / ce cui obligamur ad mutū / z q̄ inētiōe p̄rio mutuarē debem; Pro gra Aue Na. Radix oim maloz est cu piditas. vbi sup. vel sic b̄ thema. Mutū dare nihil ind spanes. In b̄ v̄bo [mutū dare] zc. saluator eris tāgit. Primo recitā mutuarēz in b̄ q̄ de [mutū] Secō ad mutū obliga/ tiōne: cū de [dare] Tertio purā inētiōne: cū de [nihil inde spanes] Circa p̄m̄ q̄rit: q̄d sic mutū: vt n̄ dicat; Ad b̄ dōm est: q̄ mu tū d; q̄s meū tū. q̄ illd q̄d a me tibi mutuo dat; ex meo sic tū. Est tū aduerredū q̄ repi tur mutuo as. are. v̄bi actiū: z mutuo aris. v̄bi deponētale: differūt tū. q̄ mutuo as. dan/ tis est mutū. An mutuarē q̄ mutuo as. dan/ tur aris recipiētis est: q̄ mutuo recipe. vt mu tuoz denarios are. i. mutuo denarios recipio a te. Nūc p̄p̄a ait. Mutuabit p̄tōz z nō soluet. Et Exo. xj. z. xij. p̄cepit dñs filijs isrl vt mutua rent vasa ab amic; ce spoliaret egyp̄tū. Quili/ ber q̄ caueat abuci bis v̄bis. Itē mutuo/ cōmo do / z accōmodo differūt. q̄ cōmodam; vel ac; cōmodam; illas res q̄ in eodē eē dñe reddi: vic; q̄ nō transeūt in possessiōne recipiētis. vt equū/ tunicā / libz: z sic de alijs. sed illas res mutua/ mus q̄ trāsēūt in dñū recipiētis. vt denarios: frumētū: vinū zc. An cōmodo vel accōmodo tibi equū. i. nō ad p̄p̄ietatē: s; ad cōmodū z vti litatē: z ad s̄ilem vsuz quē ego habeo tibi do. i. ad eq̄tandū. nō vt sit tu; s; mutuo denarios. i. mutuo do. q̄ cū sint mei / dādo s̄iūt tui. De dif ferētia aut istoz dan; isti vsus. Mutuo vult danē: sed mutuo accipiētē. Et iterū. Mutuo tradētis: sed mutuo accipientis. Hec est snia

Jo. tanueñ. in Carbol. Ex dicitis q̄ p̄z i p̄ce/ dētib; s̄imonib; z nūc: q̄ s̄m̄ oca doc. vsura nō p̄t cōm̄iteri nisi i mutuo vero vt̄ interpretatio. Illius rōne dē Alexan. de ales: z Alex. lōbar. q̄ cū vsura sit viciū z p̄m̄: necesse ē q̄ sit i ali; q̄ p̄ce vicioso: q̄le viciū est accipe v̄lra forte; rōne mutui. Tale ēi viciū nō p̄t eē i p̄ce em/ p̄tiōis z v̄ditiōis. nec i p̄ce locatiōis: nec i cō tractu cōmodati. Primo vsura nō p̄t cadere in p̄ce em̄p̄tiōis z v̄ditiōis: q̄ in tali p̄ce nō accipit aliq̄d v̄lra forte. s; q̄qd accipit cōputa tur p̄ forte: siue sint fructus siue cetera. Un̄ s̄i/ q̄s emat agz. p. c. floren. z i fine anni fruct; in/ de p̄cepti valeat. x. floren. tal; exerescētia est de forte. Eodē mō s̄iq̄s emat merces q̄ i vno loco abūdāt p̄ minori p̄cio. z aliq̄d lucrat dū v̄dit eas in aliq̄ loco vbi deficiūt: lucz est de forte: z iō licitū est. Ex his p̄z q̄ i p̄ce em̄p̄tiōis z ven ditiōis lucz nō accedit siue sup̄addit forte: sed est de forte. Secō nō cadit vsura i p̄ce locati/ onis. z b̄ p̄pter eādē rōne. q̄ illd q̄d dat p̄ re lo; cata est merces nō vsura. Tertio nō p̄t eē vsu ra in cōmodato. q̄ si p̄re cōmodata aliq̄d dat; cōmodatū tūc in locatū trāsīt. z tūc vere d; lo; catū nō cōmodatū. Ex q̄bo p̄cludit q̄ vsura est viciū alitū; p̄ce: z nō em̄p̄tiōis: nec locatiō/ nis: nec cōmodati. q̄ necesse ē q̄ sit mutū. Nāc rōne seq̄ q̄dā glo. xij. q. iij. i. c. q̄d ar. q̄ d; q̄ se duo p̄ce q̄ d nā sui s̄it p̄tici. i. mutū z cōmo datū: Mutū ar si nō est p̄tici tā nō est mutū s; vsura. Cōmodatū v̄o si nō est p̄tici nō est vsura. sed tūc desinit esse cōmodatū z trāsīt in locatū. Illud v̄o q̄d accipit p̄ cōmodato: aut accipit pro re illa: aut p̄ vsu ill; rei. Itē si p̄ re ip̄a aliq̄d accipit: aut est pecunia aut alia res. si pecunia tā nō est cōmodatū: s; em̄p̄tio z vendi tio dici debet. si aut est alia res: tunc p̄mutatio noiat. si aut accipit pro vsu rei: aut est pecunia z tūc est locatio. si aut erit alia res: tūc est p̄ra/ crus innoiat; / do vel des. Sz d. q̄s. q̄re po tius in locatiōe q̄ in mutuo p̄t hō accipe v̄l tra forte: s; b̄ dubiū solutiū videat ex dicef. in p̄ cedēti ser. tū ad huc dici p̄ q̄ mutū a locatiōe differt triplici respectu: vic; rōne charitatis: ra tiōne p̄p̄ietatis: z rōne v̄litas. Primo q̄dem differt locatū a mutuo rōne charitatis. Nāz s̄m̄ Alexan. lōbar. in mutuo est p̄ce gratie seu charitatis. in locato est cōtractus iusticie z eq̄/ tatis. Mutū q̄ de sui natura debet esse p̄tici rū: als v̄dit charitas z gra q̄ in mutuo cōicant q̄ venditio nihil aliud ē nisi abusus charitatis; ce grē corruptela: in locato aut nō sic. Un̄ si res mutuarē vere locant; ad vsū aliq̄. tūc v̄l tra rem mutuaraz licite amplius erigi porest. Exēplū: si floreni aurei ex sua ispectione v̄l por tatione valerent p̄tra aliq̄s morbos: vt facitē aliq̄e gēme. aut si absq̄ sui p̄sumptione aliq̄ bus obsequijs v̄ltes essent: sicut sunt aurei ce argentei scyphi: tunc vic; possent licite locari: z cum ip̄s locatiōis p̄cium recipi proban; tur. bec. iij. quest. ij. ca. si fenetrari; ibi i glo.

B vsura cō m̄itit in mutuo: vero aut̄ interpra tiuo

L mutuo; dñt a lo; catōe p̄p̄ tria.

Nota
S
Z
U
inētiōe
nerāf
uersat

A mutuo mutuo; differūt.

U cōmodo accōmodo;

